॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवं प्रवर्त्तिते द्यूते घोरे सर्व्वापहारिणि। सर्व्वसंशयनिर्म्मोक्ता विदुरो वाक्यमब्रवीत्।

॥ विदुर उवाच ॥ महाराज विजानीहि यत्त्वां वक्ष्यामि भारत। मुमूर्षोरौषधमिव नरोचेतापि ते श्रुतं। २०९५

यद्वै पुरा जातमात्रो रुराव गोमायुवद्विस्वरं पापचेताः। दुर्य्योधनो भारतानां कुलघ्नः सोऽयं व्यक्तं भवतां कालहेतुः।

गृहे वसन्तं गोमायुं त्वं वै मोहान्न बुध्यसे। दुर्य्योधनस्य रूपेण शृणु काव्यां गिरं मम।

मधु वै माक्षिको लब्ध्वा प्रपातं नैव बुध्यते। आरुह्य तं मज्जति वा पतनञ्चाधिगच्छति।

सोऽयं मत्तोऽक्षद्यूतेन मधुवन्न परीक्षते। प्रपातं बुध्यते नैव वैरं कृत्वा महारथैः।

विदितं मे महाप्राज्ञ भोजेष्वेवासमञ्जसं। पुत्त्रं सन्त्यक्तवान् पूर्व्वं पौराणां हितकाम्यया। २१००

अन्धका यादवा भोजाः समेताः कंसमत्यजन्। नियोगात्तु हते तस्मिन् कृष्णेनामित्रघातिना।

एवं ते ज्ञातयः सर्व्वे मोदमाना शतं समाः। त्वन्नियुक्तः सव्यसाची निगृह्णातु सुयोधनं।

निग्रहादस्य पापस्य मोदन्तां कुरवः सुखं। काकेनेमांश्चित्रवर्हान् शार्दूलान् क्रोष्टुकेन च। क्रीणीष्व पाण्डवान्राजन् मा मज्जीः शोकसागरे।

त्यजेत् कुलार्थे पुरुषं ग्रामस्यार्थे कुलं त्यजेत्। ग्रामं जनपदस्यार्थे आत्मार्थे पृथिवीं त्यजेत्।

सर्व्वज्ञः सर्व्वभावज्ञः सर्व्वशत्रुभयङ्करः। इति स्म भाषते काव्यो जम्भत्यागे महासुरान्। २१०५

हिरण्यष्ठीविनः कांश्चित् पक्षिणो वनगोचरान्। गृहे किल कृतावासान् लोभाद्राजा न्यपीडयत्। सचोपभोगलोभान्धो हिरण्यार्थी परन्तप।

आयतिञ्च तदात्वञ्च उभे सद्यो व्यनाशयत्। तदर्थकामः पाण्डवान् माद्रुहः कुरुसत्तम।

मोहात्मा तप्स्यसे पश्चात् पक्षिहा पुरुषो यथा। जातं जातं पाण्डवेभ्यः पुष्पमादत्स्व भारत।

मालाकार इवारामे स्नेहं कुर्व्वन् पुनः पुनः। वृक्षानङ्गारकारीव मैनान् धाक्षीः समूलकान्।

मागमः ससुतामात्यः सबलश्च यमक्षयं। समवेतान् हि कः पार्थान् प्रतियुध्येत भारत। मरुद्भिः सहितो राजन्नपि साक्षान्मरुत्पतिः। २११०

इति श्रीमहाभारते सभापर्व्वणि द्यूतपर्व्वणि विदुरहितवाक्ये षष्टोऽध्यायः ॥ ६० ॥

॥ विदुर उवाच ॥ द्यूतं मूलं कलहस्याभ्युपैति मिथो भेदं महतो वै भयाय। तदा स्थितोऽयं धृतराष्ट्रस्य पुत्त्रो दुर्य्योधनः सृजते वैरमुग्रं।

प्रातिपेयाः शान्तनवा भीमसेनाः सवाह्लिकाः। दुर्य्योधनापराधेन कृच्छ्रं प्राप्स्यन्ति सर्व्वशः।

दुर्य्योधनो मदेनैष क्षेमं राष्ट्रादपोहति। विषाणं गौरिव मदात् स्वयमारुजते त्मनः।

यश्चित्तमन्वेति परस्य राजन् वीरः कविः स्वामवमन्य दृष्टिं। नावं समुद्रे इव बालनेत्रामारुह्य घोरे व्यसने निमज्जेत्।

दुर्य्योधनो ग्लहते पाण्डवेन प्रीयायसे त्वं जयतीति तच्च। अतिनर्म्मा जायते सम्प्रहारो यतो विनाशः समुपैति पुंसां। २११५

आकर्षस्तेऽवाक्फलः सुप्रणीतो हृदि प्रौढो मन्त्रपदः समाधिः। युधिष्ठिरेण कलहस्तवायमचिन्तितोऽभिमतः स्वबन्धुना।

प्रातिपेयाः शान्तनवाः शृणुध्वं काव्यां वाचं संसदि कौरवाणां। वैश्वानरं प्रज्वलितं सुघोरं मा यास्यध्वं मन्दमनुप्रपन्नाः।